

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

«يا مَنْ إِسْمُهُ دَوَاءٌ وَذِكْرُهُ شِفَاءٌ»

«ای که نامش درمان دردها و یادش شفابخش بیماریهاست»

دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

دانشکده پزشکی

پایان نامه :

**برای دریافت درجه دکترای حرفه ای
در رشته پزشکی**

عنوان :

**بررسی میزان آگاهی و نگرش کارکنان مراکز بهداشتی شهرستان
اردبیل در مورد نحوه مصرف صحیح قطره آهن کمکی در شیرخواران**

استاد راهنما:

جناب آقای دکتر مهرداد میزارحیمی

بورد تخصصی بیماریهای کودکان و نوزادان و استادیار دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

تحقیق و نگارش :

کلثوم عزیززاده

سوگند نامه پزشکی (اعلامیه ژنو ۱۹۴۷)

هم اکنون که مرفه پزشکی را برای خود اختیار می‌کنم با خود عهد

می‌بندم که زندگیم را یکسره وقف خدمت به بشریت نمایم.

امتزاز و تشکر قلبی خود را به عنوان دین اخلاقی و معنوی به پیشگاه

اساتید محترم تقدیم می‌دارم و سوگند یاد می‌کنم این وظیفه خود را با

وجدان و شرافت انجام دهم اولین وظیفه من اهمیت و بزرگی شماری سلامت

بیمارانم خواهد بود. اسرار بیمارانم را همیشه محفوظ فوادم داشت و

شرافت و میثیت پزشکی را از جان و دل حفظ فوادم کرد. همکاران من

برادران و فوادران من فوادم بود. دین، ملیت، نژاد، عقاید سیاسی و

موقعیت اجتماعی هیچگونه تأثیری در وظایف پزشکی من نسبت به بیمارانم

نخواهد داشت. من در هر حال به زندگی بشر کمال امتزاز را مبذول فوادم

داشت و هیچگاه معلومات پزشکی ام را بر خلاف قوانین بشری و اصول

انسانی بکار نخواهم برد.

آزادانه به شرافت خود سوگند یاد می‌کنم آنچه را قول داده ام انجام

دهم.

با تمام عشق، تقدیم می کنم به:

«مادرم»

تکیه گاه تنهایی من در این سالیان
که همه هرآنچه دارم از اوست.

و با تمام مهر، پیشکش می کنم به:

«پدرم»

که همه زندگی خود را

مدیون زحمات ایشان هستم.

تقدیم به:

استاد گرانقدره

«جناب آقای دکتر مهرداد میزارحیمی»

که از راهنمائیهای ایشان

بهره های فراوان بردم.

تقدیم به اساتید ارجمنده:

«جناب آقای دکتر منوچهر براک»

«جناب آقای ناطق عباسکی زاده»

«جناب آقای فیروز امانی»

از صمیم قلب؛ تقدیم می‌کنم به :

«برادران و خواهران عزیزم»

بخصوص برادر بزرگم

که همواره مشوق و راهنمای من بود.

تقدیم به:

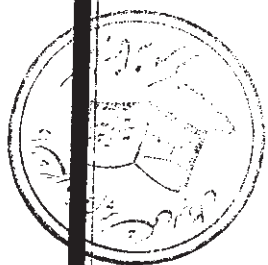
«پزشکانی»

که چون شمع بر بالین بیماران می‌سوزند.

تقدیم به:

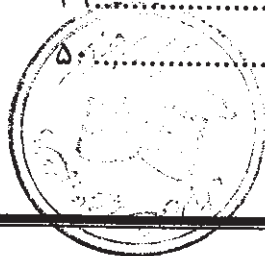
«همه بیمارانی»

که طب را بر بالین دردمندشان آموختم.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	فصل اول: کلیات
۲	چکیده (Abstract)
۳	مقدمه (Introduction)
۴	اهداف مطالعه
۴	هدف اصلی
۴	هدف فرعی
۴	فرضیات
۵	مواد و متد
۵	روش کار
۶	نمونه پرسشنامه
۷	فصل دوم: بحث
۸	بحث (Discussion)
۸	متابولیسم آهن
۹	چرخه آهن در بدن انسان
۱۱	تعادل تغذیه ای آهن
۱۴	تعریف آنمی (کم خونی)
۱۵	طبقه بندی آنمی ها
۱۵	آنمی فقر آهن
۱۸	اتیولوژی کمبود آهن
۲۰	گروه های در معرض خطر
۲۳	علائم بالینی کم خونی فقر آهن
۲۴	تشخیص (بررسی آزمایشگاهی در مورد آهن)
۲۶	پیشگیری و کنترل کم خونی فقر آهن
۳۱	درمان آنمی فقر آهن
۳۴	فصل سوم: نتایج
۳۵	نتایج (Results)
۳۹	جداول و نمودارها
۵۰	منابع References

فصل اول

کلیات

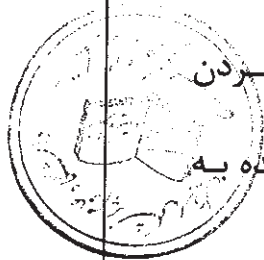

چکیده (Abstract)

کمبود آهن و کم خونی ناشی از آن یکی از مشکلات عمده بهداشت عمومی در دنیا است. که اثرات نامطلوب آن بر تکامل جسمی و رفتاری و کاهش کاری افراد به اثبات رسیده است کم خونی فقر آهن یکی از مشکلات تغذیه ای شایع در کودکان زیر ۵ سال کشور است که با عوارض زیانبار متعدد سلامت کودکان را به مخاطره می اندازد. بنابراین پیشگیری از ابتلا به کم خونی فقر آهن از طریق دادن قطره آهن به کودکان زیر ۲ سال و آموزش مادران یکی از اولویت های برنامه های تغذیه در شبکه های بهداشتی درمانی کشور است.

کار تحقیقی ما در زمینه بررسی میزان آگاهی و شناخت کارکنان مراکز بهداشتی شهرستان اردبیل نسبت به کاربرد صحیح قطره آهن کمکی در شیرخواران زیر ۲ سال انجام گرفت که در این بررسی تعداد کارکنان مراکز بهداشتی سطح شهر اردبیل که مشتمل بر ۱۴ مرکز بهداشتی درمانی و ۱۴ پایگاه بهداشتی بود حدود ۸۵ نفر شرکت کننده در این مطالعه داشتیم که روش کار مطالعه بصورت تکمیل کردن پرسشنامه های تنظیم شده بوسیله کارکنان بود و آنالیز آماری نتایج بدست آمده به شرح زیر می باشد:

از نظر میزان تحصیلات کارکنان شرکت کننده در مطالعه در چهار گروه تحصیلی قرار گرفتند که در رده زیر دیپلم ۲ نفر (۲/۴ درصد)، دیپلم ۱۵ نفر (۱۷/۶ درصد)، فوق دیپلم ۳۴ نفر (۴۰ درصد) و لیسانس ۳۰ نفر (۳۵/۳ درصد) بودند از نظر میزان درصد پاسخدهی صحیح به کل سئوالات به تفکیک میزان تحصیلات، افراد زیر دیپلم

۷۵٪، دیپلم ۵۰٪، فوق دیپلم ۷۱/۴٪، لیسانس ۷۳/۳٪ پاسخ صحیح به کل سئوالات داشتند.

مقدمه: (Introduction)

آهن یک ماده مغذی مورد نیاز برای ادامه زندگی است و برای ساختن کلبولهای قرمز خون بکار می رود. اگر آهن از طریق مواد غذایی به بدن نرسد، اول از ذخایر آهن در بدن استفاده می شود. در صورت ادامه کمبود آهن، به مرور از ذخایر آهن موجود کاسته شده و کم خونی فقر آهن بروز می کند.

بر اساس بررسی های انجام شده در کشور ما در سال ۱۳۷۴ در حدود نیمی از زنان سنین باروری دچار کمبود آهن بوده اند و یک سوم آنها از کم خونی رنج می برند. کم خونی ناشی از فقر آهن با عوارضی همچون کاهش مقاومت بدن در برابر عفونت ها، کاهش قدرت یادگیری در کودکان و با کاهش ظرفیت و توان کاری همراه است. در نهایت پیامدهای نامطلوب بهداشتی، اجتماعی و اقتصادی را بدنبال دارد. در نظام شبکه های بهداشتی درمانی کشور پیشگیری و کنترل فقر آهن با اجرای برنامه آهن کمکی برای زنان باردار و کودکان زیر ۱ سال از سال ۱۳۶۲ به مورد اجرا گذاشته شده است در اجلاس مشورتی مشترک سازمان جهانی یونیسف که در اکتبر سال ۱۹۹۵ در تهران برگزار شد اعلام گردید که کشورها برای فائق آمدن به این مشکل باید مخلوطی از استراتژی های متفاوت را همزمان در پیش گیرند. در راستای استراتژیهای پیشنهاد شده، فعالیت ها به گونه ای است که ایجاب می کند کلیه بخش های ذیربط از جمله: بهداشت محیط، پیشگیری و مراقبت از بیماریها، بهداشت خانواده، تغذیه، کشاورزی و